

Rīgas Botāniskā dārza vīzijas

No 27.—30.septembrim Rīgā norisinājās starptautisks arhitektu, ainavu arhitektu un pilsētplānotāju plenērs *LU Botāniskā dārza atdzimšana un nākotnes vīzijas*. Par plenēra uzvarētājiem žūrijas komisija izvēlējās Igaunijas arhitektu biroja *Salto*izstrādāto priekšlikumu. Otrā vieta tika piešķirta *Buro Voor Vrije Ruimte* un *Depo Projekta* apvienotajai komandai.

Latvijas Universitātes plānos ir Botāniskā dārza teritorijā ievēdot Augu bioloģijas institūtu un Zinātnes piedzīvojumu parku. Lai piesaistītu apmeklētāju interesi, nepieciešams arī atsvaidzināt dārza iekšējo struktūru. Botāniskā dārza direktore Anta Sparinska stāsta, ka projekts tiks realizēts pa posmiem turpmāko piecu līdz desmit gadu laikā. Pašlaik tiek strādāts pie zinātnes piedzīvojumu parka juridiskā pamata veidošanas.

Plenērā, kā ierasts, piedalījās komandas no vairākām valstīm — *SAL Planungsgruppe* (Vācija), *Buro Voor Vrije Ruimte* (Beļģija) sadarbībā ar *DEPO projekts* (Latvija), *Pook Arkhitektitoimisto* (Somija), *Salto Arhitektuurbüroo* (Igaunija), *VI.Neilands arhitekts* (Latvija) un grupa ar devīzi *Atvērts uz noslēpumu* (arhitekti Anete Eglīte, Jevgenijs Nikolajevs un tēlnieki Ģirts Burvis, Gvido Buls un Einārs Kvilis).

Žūrijas sastāvā: Indriķis Muižnieks (LU), *Fritz Oetl* (Austrija), Ivars Millers (RDPAD), Atis Peičs (LU), Dace Gertnere (RDPAD), Daiga Veinberga (LAS, LAAB), Ausma Skujiņa (LAS), Aivars Igals (VKPAI), Maija Bundule (LR Izglītības un zinātnes ministrija), Anta Sparinska (LU Botāniskais dārzs).

Šķiet, *Salto* arhitekti visskaidrāk definējuši risināmās problēmas: vāja telpiskā organizācija Botāniskā dārza centrālajā daļā un zona gar perimetru, kas pakļauta satiksmes radītā trokšņa ietekmei un nepietiekami eksponē stādījumus pret apkārtējo pilsētvidi.

Vairākos darbos bez skaidra iemesla pārvietota Botāniskā dārza galvenā ieeja. Loģiski tomēr būtu to saglabāt Dzirciema ielas un Jūrmalas gatves krustojuma tuvumā, kur atrodas visu šī rajona sabiedrisko transportlīdzekļu pieturas, kā arī jau esošās autostāvvietas. Zināmā pretrunā ar Botāniskā dārza dabisko tēlu ir arī ierosinājumi būvēt plašas pazemes autostāvvietas, tajā pašā laikā citas jaunbūves saudzīgi paceļot uz pāļiem, lai nebojātu koku saknes. Visi plenēra dalībnieki tiecas Botāniskajā dārzā ieviest vairāk ūdens: no

ARHITEKTŪRAS PLATFORMA

nelieliem pīļu dīķiem līdz kanāliem, kuros apmeklētāji vizināsies laivās. Pirmo vietu ieguvušais projekts piedāvā radikāli pārveidot dārza iekšējo organizācijas sistēmu, kā arī deformē teritorijas ārējo kontūru.

Salto

Uzvarējušais plenēra darbs piedāvā vienotu koncepciju visai Botāniskā dārza teritorijai, neieslīgšot sīkākos risinājumos. Uzsvars likts uz Botāniskā dārza perimetra iedzīvināšanu, manipulējot ar nožogojuma izvietojumu un augstumu. Sētu paredzēts izlocīt starp kokiem, veidojot publisku zonu ar tirdzniecības vietām, tikšanās stūrīšiem un paslēptuvēm visapkārt Botāniskajam dārzam. Dažviet parka iekšējās takas paceļas žoga augstumā, dodot iespēju pastaigāties starp koku zariem. Žogu no ārpuses paredzēts apaudzēt ar vītenaugiem, savukārt iekšpusē tā virsmu veidot atstarojošu, tādējādi ar dažādiem paņēmieniem panākot kamuflāžas efektu abās pusēs.

Botāniskā dārza centrālā daļa atvēlēta *augu pilsētai*, ko veido dažāda lieluma kristāliski siltumnīcu apjomi. Citas jaunbūvējamās ēkas izvietotas gar perimetru, izmantojot tās arī kā skaņas barjeru.

Botāniskā dārza zemākajā daļā — Kuldīgas ielas pusē — plānots izveidot dīķi, kas kalpotu kā dabiska robeža un ļautu šeit atbrīvoties no žoga, paplašinot apzaļumoto joslu un uzlabojot vides kvalitāti plašākā apkārtnē.

Šis ir arī vienīgais priekšlikums, kurā nav paredzēta pazemes autostāvvietu būvniecība. Piedāvāts izveidot jaunu apbūves rindu plašajā joslā starp Jūrmalas gatvi un Kandavas ielu, kur šobrīd atrodas degvielas uzpildes stacija un automazgātava — arī šīs ēkas aizrūtu ielas troksni un veidotu nelielu aleju (Kandavas ielu) ar piekļuvi Botāniskā dārza galvenajai ieejai.

Kārtīgais un pārāk stīvais celiņu un puķu dobju kārtojums nomainīts pret rotaļīgām tematiskām takām, kas savstarpēji krustojas un šķērso visu parka teritoriju. Centrālajā daļā ap siltumnīcu apjomiem paredzēti zemāki augi, līdz ar to vairāk gaismas un gaisa, bet virzienā uz ārējo robežu palielinās stādījumu augstums, un vide kļūst tumšāka.

Buro Voor Vrije Ruimte & DEPO projekts

Otrās vietas ieguvēji sētu pārcēluši vienu metru dziļāk Botāniskā dārza teritorijā; to paredzēts veidot metālā ar lapu motīviem, un no ārpuses piesegt ar dzīvžogu. Parkā veidots ortogonāls aleju tīkls, papildinot esošos liepu stādījumus. Dažādās augu grupas brīvi izvietojas plašajos laukumos, ko veido gājēju ceļu izkārtojums. Ziemeļu daļā satiksmes troksni paredzēts slāpēt, izveidojot uzbērumus, kur to atļauj esošie koki. Galvenā ieeja pārvietota uz Botāniskā dārza dienvidu daļu, Kuldīgas un Vīlipa ielas stūrī, tās priekšā veidots laukums un auto stāvvietas pārceltas pazemē. Jaunas ēkas paredzētas vietās, kur atrodas vismazāk vērtīgu stādījumu. Šajā priekšlikumā manāma arī ekoloģiskas domāšanas klātbūtne: pieminēta lietus ūdens savākšana un tālāka izmantošana, organisko atkritumu pārstrāde, saules enerģijas izmantošana. Veiksmīgākais projekta atradums ir par kaktusu grupu pārgērbtā tropu augu māja un citas siltumnīcas.

VI. Neilands arhitekts

Sīki izstrādāts plānojums, pirmajā vietā liekot praktiskus risinājumus. Zinātnes piedzīvojumu parks izvietots Botāniskā dārza teritorijas ziemeļrietumu stūrī, kur reljefa īpatnību dēļ iespējams nodrošināt ēkas vizuālo distancētību. Šeit tas arī ir ērti pieejams no sabiedriskā transporta un blakus esošajām Rīgas 34. vidusskolas un Āgenskalna sākumskolas. Jaunveidojamais Augu bioloģijas institūts savukārt plānots dienvidu daļā — Kuldīgas ielas tuvumā. Gan Botāniskais dārzs, gan tā jaunie papildinājumi spēj darboties autonomi un tiem ir nodrošināta tieša piekļuve no ielas.

Atvērts uz noslēpumu

Zem viena liela zaļa jumta apvienots LU Augu bioloģijas institūts, Zinātnes piedzīvojumu parks, Rīgas Tūrisma informācijas punkts un autostāvvietas. Pret ielu kompleksa fasādes ir stiklotas, arī Botāniskā dārza dēļu žogs nomainīts pret stiklotu sienu, kas neslēpj bagātīgos stādījumus skatieniem no ārpuses. Šajā priekšlikumā domāts arī par iespēju naktīs izgaismot atsevišķas augu grupas, kā arī par dažādu vides objektu izvietojumu parka perimetrālajā zonā. Reljefa padziļinājumos gar Slokas un Kandavas ielu paredzēts izveidot līkumotu upīti.

RAKSTS PUBLICĒTS: 15/10/2007

<http://www.a4d.lv/lv/projekti/882/>

Teksts: Evelīna Ozola

